

III ŠTA GRAĐANI DOBIJAJU

Aktivnim uključivanjem naše zemlje u okvir obrazovne politike EU, Crna Gora obezbjeđuje mogućnosti cjeloživotnog učenja; dugoročnu mobilnost; povećanje kvaliteta i efikasnosti obrazovanja; osposobljavanje u skladu s novim zahtjevima savremenog društva; kreiranje visokokvalitetnog obrazovanja dostupnog svakom pojedincu u skladu s njegovim potencijalom; poboljšanje uspjeha studenata i njihovih kompetencija zasnovanih na primijenjenom i praktičnom znanju; poboljšanje školske infrastrukture, profesionalnog znanja i kompetencija nastavnika; razvijanje sistema praćenja i unapređenja kvaliteta obrazovanja u školama; poboljšanje kvaliteta udžbenika i nastavnih sredstava; jačanje partnerstva roditelja, institucija i lokalne zajednice; poboljšanje kvaliteta života svakog pojedinca; obezbjeđenje jednakosti i socijalne uključenosti; ekonomski i demokratski razvoj; dostupnost obrazovanja i osposobljavanja svima u pogledu cjeloživotnog učenja, bržeg zapošljavanja, napretka u karijeri, mobilnosti stanovništva i društvene jednakosti; otvaranje društva i države prema svijetu na polju obrazovanja i kulture u cilju bržeg povezivanja rada i društva. Konačno, Crna Gora ulaskom u EU obezbjeđuje svojim građanima pravo na slobodno kretanje, rad i život na prostoru Evropske unije.

obrazovanje i kultura

Kontakt: Kancelarija glavnog pregovarača:
tel: +382 (0)20 225-568; +382 (0)20 246-264
e-mail: kgp@mfa.gov.me; web sajt: <http://www.mvpei.gov.me/>

Obrazovanje i kultura su i društveni proizvodi i društveni procesi jer, s jedne strane, proističu iz društva, a s druge strane su njegova determinanta, uslov njegovog opstanka i razvoja. Obrazovanje i kultura imaju kapacitet da oblikuju ljude i njihove sposobnosti i perspektive, što dalje utiče na opsege njihovog djelovanja, rada i ukupno, života. Dok je funkcija klasičnog obrazovnog i kulturnog sistema prenošenje kulturnog nasljeđa na nove generacije, u društvu koje se neprestano mijenja i teži da opstane u modernim svjetskim tokovima, cilj obrazovanja i kulture jeste priprema mladog čovjeka za izazove koji ga očekuju. Dakle, obrazovanje i kultura u savremenim društvima je zapravo agent pozitivne i aktivne društvene promjene.

OBRAZOVANJE I KULTURA U EVROPSKOJ UNIJI

Evropska unija teži obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje sposobnosti neophodnih za uključivanje u društvene procese. EU se zalaže za očuvanje nacionalne, regionalne, kulturne i jezičke raznolikosti, kao i suverenitet obrazovne politike država članica, ali posebno podstiče saradnju između država članica.

Poglavlje 26 Obrazovanje i kultura obuhvata oblasti **obrazovanja i osposobljavanja, mladih i sporta, kulture, pristupa obrazovanju, programa i drugih EU instrumenata**. Ove oblasti su u nadležnosti zemalja članica koje ih sprovode u duhu saradnje i dobrovoljnih mjerila.

Obrazovanje i osposobljavanje: Oblast obrazovanja i osposobljavanja obuhvata modalitete, razvoj i aktuelni strateški okvir saradnje zemalja EU, ključne inicijative otvorene metode koordinacije (OMC) i strateške ciljeve evropskog okvira saradnje u oblastima obrazovanja i obuke ET 2020. **Princip cjeloživotnog učenja i mobilnosti** (Lifelong Learning Programme-LLP) je prioritet ovog okvira jer je usmjeren ka ostvarivanju većeg stepena zaposlenja, ekonomskom uspjehu i aktivnom učešću građana u društvenom životu zemlje članice. LLP pokriva programe kao što su **Comenius** – program za predškolsko i školsko obrazovanje, **Erasmus** – program za visoko obrazovanje i napredno usavršavanje, **Leonardo da Vinci** – program za stručno obrazovanje, **Grundtvig** – program za obrazovanje odraslih, **Transversal** - program za učenje stranih jezika, informatičke i komunikacijske tehnologije i **Jean Monnet** - program za upoznavanje s procesom evropske integracije. Svi državljani EU imaju pravo studiranja na evropskim univerzitetima pod istim uslovima kao i državljani zemlje članice u kojoj se nalazi ta visokoobrazovna ustanova. To podrazumijeva oslobađanje od plaćanja školarine ili plaćanje školarine u iznosu koji važi za državljane te zemlje.

Omladinska politika: EU Strategija za mlade (2010-2018) je osmišljena u cilju stvaranja jednakih mogućnosti obrazovanja i učešća na tržištu rada za mlade ljude širom Evrope, kao i podsticanja da postanu aktivni građani društva. Strategija se sprovodi kroz saradnju sa zemljama članicama, strukturirani dijalog, omladinski rad i program **Mladi**

u akciji koji promovise proaktivno učešće mladih u svim strukturama evropskog društva, povećanje njihove mobilnosti i interakcije kroz podršku razmjena, inicijativa i aktivnosti u polju djelovanja mladih. Ovaj program daje podršku mladim ljudima da se uključe u prekogranični volonterski rad, u obuke i treninge neformalnog obrazovanja, vještina i sposobnosti. Cilj programa je da razvija evropski duh mladih ljudi koji će biti spremni da djeluju u svim aspektima vezanim za budućnost EU, evropskog društva i njegovih vrijednosti.

Kultura u EU: Iako je glavni adut Evrope u bogatstvu različitih kultura, odnosno jezika, književnosti, pozorišta, filma, plesa, umjetnosti, arhitekture određenih država ili regiona, EU ponosno ističe zajedničko kulturno nasljeđe. U cilju afirmacije i očuvanja zajedničkog nasljeđa osmišljen je okvirni program EU za period 2007 – 2013. pod nazivom **Kultura 2007 - 2013**. Cilj programa je promovisanje očuvanja kulturnih dobara s evropskim vrijednostima, podrška ljudima iz oblasti kulture za život i rad u drugim evropskim državama, podsticanje slobodne cirkulacije kulturnih i umjetničkih proizvoda širom EU, kao i stimulisanje interkulturalnog dijaloga.

II OBRAZOVANJE I KULTURA U CRNOJ GORI

U duhu procesa evropske integracije, Crna Gora je osnovala institucije i savjetodavna tijela za oblast obrazovanja. Ostvarena je povezanost i modernizacija obrazovnog sistema i osmišljene inicijative podrške

inkluziji u stručnom obrazovanju. U pogledu razvoja omladinske politike, Crna Gora već ostvaruje pozitivne rezultate. U oblasti kulture, Crna Gora učestvuje u programima EU za promociju kulturne saradnje i unapređenja zajedničkog evropskog prostora.

Ministarstvo prosvjete je nadležno za planiranje, implementaciju i reviziju obrazovne politike u Crnoj Gori. Kreiranje obrazovne politike uključuje saradnju svih relevantnih aktera koji su posredno ili neposredno odgovorni za obrazovanje, kao što su nadležna ministarstva, nevladine organizacije i druge institucije, među kojima su: **Nacionalni savjet za obrazovanje, Savjet za visoko obrazovanje i Savjet za kvalifikacije; Odbor za opšte obrazovanje, Odbor za stručno obrazovanje i Odbor za obrazovanje odraslih** kao tijela Nacionalnog savjeta koji su zasnovani na principu socijalnog partnerstva; **Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar, i Zavod za udžbenike i nastavna sredstva**.

Ministarstvo kulture je nadležno za kreiranje i sprovođenje kulturne politike. Nacionalni program razvoja kulture 2011 – 2015 predstavlja dugoročnu projekciju reformi kulturne politike Crne Gore i obuhvata kulturnu politiku Evropske unije, Ujedinjenih nacija, UNESCO-a i Savjeta Evrope. Vlada Crne Gore osnovala je **Nacionalni savjet za kulturu** koji nadgleda situaciju u određenim oblastima i aktivnostima na polju kulture i pomaže razvoj i implementaciju zakona koji se tiču kulture.